

DOĞA OLAYLARININ AFETE DÖNÜŞMESİ NASIL ÖNLENİR

Günümüzde bilim dünyası, baş döndürücü bir hızla bilimsel bilgi üretmektedir. Ama, toplumu yönetenlerin bu hıza uyumu yavaş olmaktadır. Genelde yönetenlerin öncelikleri, bilim insanlarının ve mühendislerin önerileri ile örtüşmemektedir. Çoğu zaman siyasi öncelikler ağır basarak alınması gerekli önlemler, yapılması gerekli yatırımlar zamana yayılarak geçiştirilmeye çalışılmakta bunun sonucunda da bölgesel ölçekte yapılması gerekli altyapı yatırımları siyasi ranta kurban edilmektedir. Bu duruma kentleşme altyapısında sıkça rastlanmaktadır. Tekniğe ve bilgiye dayanmayan alt yapılar, normal doğa olaylarında bile afetlere dönüşebilmektedir. Doğal afet periyotlarının çoğunlukla uzun aralıklarla vuku bulması o dönemlerde yoğunlaşan tartışmaları ve çalışmaları kamuoyunun gündeminden düşürerek sönmölmektedir. Bu durum bizim ölkemizde daha belirgin olarak yaşanmaktadır. Örneğin; 17 Ağustos 1999 ve 12 Kasım 1999 depremlerinde basın ve halkın ilgisinin bu iki deprem üzerine yoğunlaşması üzerine araştırma çalışmaları Marmara denizinde yoğunlaştırılmıştır. Bu konu paneller, söyleşiler, toplantılar vd. etkinlikler ile sıcak tutulmuş, olası Marmara depremine karşı riskli bölgeler tespit edilmiş, alınması gerekli tedbirler ile yapılması gerekli işler belirlenerek uygulamaya konulmuştur. Ancak aradan geçen 10 yıla karşın yapılması öngörülen çalışmaların ancak yüzde 20'sinin gerçekleştirildiği deprem uzmanları tarafından ifade edilmektedir. Ama ne acıdır ki toplumun unuttuğunu doğa unutmamakta ve alınmayan tedbirlerin ve yapılmayan işlerin bedelini halk ödemektedir. Bu bedel de can ve mal kayıplarıyla ortaya çıkan toplumsal travmalar nedeniyle bazen onarılamayacak kadar ağır olmaktadır.

Deprem konusunda yaşananlar diğer

doğa olaylarında da gözlemlenmektedir. Normalin üzerindeki yağmur alt yapı eksikliği ve yanlış kentleşme nedeniyle büyük bir sel felaketine hızla dönüşebilmektedir. Bunun en çarpıcı örneği bazı yerleşim birimlerinde iki ay ara ile yaşanan sellerdir. Türkiye'nin en büyük metropolünde meydana gelen seli, onlarca insanın kaybı ve yüz milyonlarca ifade edilen maddi hasarı sadece yağışın beklenenden fazla olmasına bağlamak mümkün değildir. Sorumluluğu kimse üstlenmemekte ya herkes birbirini suçlamakta ya da olayın sorumluluğu "takdir'i ilahiye" bırakılmaktadır. Hatta daha da ileri gidilerek alt kattan üst kata transfer olmak şeklinde önlem önerilerek adeta dalga geçilmektedir. Bu bakış açısıyla afet yönetimi neredeyse imkansız, felaketlerin yaşanması ise kaçınılmazdır.

Yoksulluk, sağlıksız kentleşme, altyapı eksikliği, barınma, yıllardan beri, çözümediği için büyüyen bugünlere büyüyen taşınan temel sorunlardır. Bugün yaşam alanlarımızda, kentlerimizde; altyapıdan, sosyal donatı alanlarından, yeşil alanlardan, dere ıslah çalışmalarından, imar çalışmalarından, kentsel arsa üretiminden söz etmek mümkün değildir. Oysa mühendis, mimar şehir plancıları ve diğer bilim insanları tarafından doğa olaylarının olumsuz etkilerinin bir takım önlemlerin alınmasıyla en aza indirilmesinin mümkün olacağı bilinmektedir. Bu önlemlerin başında, kentleşmenin gelişimine ve yerleşim düzenine doğal afet riskini göz önünde bulunduracak biçimde bir yön verilmesi gelmektedir. Başka bir deyişle, kentleşme politikası, doğal afetin olumsuz etkilerini en aza indirecek bir kararlar ve izlenceler bütünü olarak ele alınmalıdır.

Yapılacak çalışmalarda Türkiye'nin yüksek derecede risk ülkesi olduğu ve sel,

deprem ve benzeri afetlerin sıklıkla yaşanabileceği gerçeğinden hareket ederek yaşanacak bir afetin sonrasını değil öncesini hedefleyen ulusal stratejiler geliştirilmelidir. Öncelik riskli bölgelere verilerek, risk haritalarının ve planlarının üniversite ve uzmanların katılımı ile hazırlanması sağlanmalı ve bunu gerçekleştirecek kaynaklar ayrılmalıdır. Bu risk haritalarında tespit edilen birinci derece yerleşmeye uygun olmayan bölgelerin yapılaşmadan arındırılması, önlemlerin alınması sağlanmalıdır.

Su havzaları, dere yatakları, tarım alanları ve risk haritalarında tespiti yapılan kıyı bölgelerinde kentsel gelişmeye izin verilmemelidir.

Doğal afetlerle ilgili yönetsel karmaşaya (eşgüdüm sorununa) son verilerek, merkez ile taşrada görev paylaşımının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Yapı işlerinde uyulması gereken kuralları belirlemek ve uygulamakla görevli

olan yerel yönetimlerin bu görevini gereğince yerine getirmelerinin altyapısı oluşturulmalı, yerel yönetimler; teknik araç-gereç, insan gücü ve ekonomik kaynaklar açısından yeterli bir duruma getirilmelidir.

Doğal afetlerle ilgili bilimsel ve teknik gelişmeler sürekli izlenmeli, bu çalışmalar Meslek Odalarının da içinde olduğu akademik çevrelerle birlikte yapılmalıdır.

Bunların tümünü gerçekleştirebilmek mümkündür. Ancak; rant yerine, insana öncelik veren bir kentleşme ve kentsel gelişme anlayışının egemen olması gereklidir. Aksi durumda, yitirilen her yaşamın sorumluluğu, bunca uyarıya karşın görev ihmaline devam eden yöneticilerin olacaktır. Önlemler alınmadıkça yağışlar ülkemizde büyük şehirlerden, en küçük yerleşim alanlarına kadar tüm yaşam alanlarımızı afet bölgesine dönüştürmeye devam edecektir.

SAYIN ÜYEMİZ

Daha etkin ve güçlü bir oda için, üyelik aidatlarınızı düzenli ödeyiniz. Gecikmiş aidat borçlarınız için kredi kartınızdan ödeme yapabilirsiniz. Borçlarınızı taksitlendirebilirsiniz.

Banka Hesap Numaralarımız:

T. İş Bankası - Meşrutiyet Şubesi/Ankara (4213)
Hesap No:8120

Ziraat Bankası -Kızılay Şubesi/Ankara
Hesap No:39009031-5001

Posta Çeki Hesap No:86665